

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

VI. évfolyam, 2. szám

MISKOLC

Bemutakozás

Hírlevelünk - a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal [Észak-magyarországi Irodájának](#) munkatársai és a Herman Ottó Tudományos Egyesület tagjai szerkesztésében - Észak-Magyarország megyei műemléki- és kulturális eseményeinek bemutatására törekszik. Rövid információkat, híreket közlünk régiókról és mindarról, ami az Önök érdeklődésére számot tarthat. Megjelenése minden hónap második felében várható.

Természetesen kérdéseiket, témafelvetéseiket örömmel várjuk az alábbi e-mail címekre:

h.o.t.e.@freemail.hu

hil.di@freemail.hu (Hajdú Ildikó)

Ugyanezen címeken Ön és ismerősei bármikor fel- vagy bánatunkra akár le is jelentkezhetnek hírlevelünkről. Megrendelése ingyenes, kérjük adja tovább hírét ismerőseinek.

Kedves Olvasóink!

A Herman Ottó Tudományos Egyesület a civil szervezetek szabályai szerint „felnőttkorba lépett”. Két teljes év működés után immár pártfogói segítségét kérhetjük mindazoknak, akik nyomon követve eddigi tevékenységünket szívesen biztosítanának minket támogatásukról és jó szándékukról személyi jövedelemadójuk 1%-ának az Egyesület számára való eljuttatásával.

Legismertebb munkáink jelenleg e Hírlevél és a „Műemléki beszélgetések” című rendezvénysorozat. Mind az elektronikus formában olvasható Észak-magyarországi Kulturális- és Műemléki Hírlevél, mind a Miskolci Herman Ottó Múzeumban havonta megrendezett Műemléki beszélgetések 2009-ben hatodik évükbe lépnek. Ezen hosszú idő bár

korántsem volt mindig könnyű, lépéseinket a kezdetektől nyomon követő érdeklődők láthatták nemcsak szárnypróbálgatásainkat, hanem fokozatos fejlődésünket is, melynek eredménye az Önök által jelenleg olvasható hírlevél.

Azonban mint minden civil szervezetnek, Egyesületünknek is több lábon kell állnia a folyamatos működés érdekében, amelynek most léphettünk egy következő lépcsőfokára az 1%-os adófelajánlások segítségével. Ha Ön is szívesen csatlakozna támogatóink sorába, kérjük az alábbi adószámra juttassa el adományát, amelyet ezennel köszönünk mindenkinek és bízunk benne, hamarosan megismerhetik újabb érdekes ötleteinket.

Adószámunk:

18445671-1-05

A TARTALOMBÓL...

A HÓNAP MŰTÁRGYA

Hejőcsaba orgonái 1.: A református templom orgonája (Hajdók Judit) 3

HÍREK

Műemléki Világnap 2009 - felhívás 4
Balsorsú Műemlékekért 5
36 új védett régészeti érték 6
Világörökségi állapotjelentések 7
UNESCO-Courier – a víz alatti kulturális örökség védelméről 9
Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár megnyitó 10

AKTUÁLIS RENDEZVÉNYEK, KONFERENCIÁK

Műemléki beszélgetések:

Viszlai József: Városépítészeti kérdések Miskolcon (2009 március 19.) 11

Észak-magyarországi Regionális Tájékozódó 11

Őskoros kutak 6. összefüvetele 12

„Középkori kolostorok és sorsuk Szlovákiában”-kiállítás 13

A Herman Ottó Múzeum és a Miskolci Galéria kiállításai 13

KÖNYVAJÁNLÓ

Miroslav Pacek – Martin Bóna: Eniklopedia Slovenskych Hradnov (Kőműves Tibor) 14

PÁLYÁZATOK

A Helyi Építészeti Örökség 2009. évi Építészeti Nívódíj pályázati felhívása 16

IMPRESSZUM

18

A kép Kulturális Örökségvédelmi Hivatal honlapján található (www.koh7.hermuz.hu)

A HÓNAP MŰEMLÉKE

HEJŐCSABA MŰTÁRGYORGONÁI

1. A Református templom orgonája

A Csabai Református Egyház jegyzőkönyvébe Sáraÿ Sándor lelkész 1869-ben jegyezte be Untisz József úr és szeretett neje, Czakó Teréz asszonyság hitrokonok magasztos áldozatát. A házaspár összhangzatos éneklést vezető 6 változatú orgonát emeltetett 700 osztrák forint értékben a nyilvános istentisztelet ünnepélyesebbé és a szívet-lelket fokozott áhítatra emelésére értékben, amelyet a saját költségükön fel is szenteltetve október 3-án adtak át a köznek. A lelkipásztor folytatja a jegyzőkönyvben: „a remek kiállítású hangszer [az ajándékozók] érdemeiket hirdető emlékszobor tükör leend, melyből olvashatni ama buzdító igéket: Aki az Úr oltárára visz áldozatot: áldva marad”.

Az orgonát Gaál Imre (1822-1873) miskolci orgonaépítő építette mechanikus csúszkaláda rendszerben. Az énekmutató számtáblát az orgonához még 1869-ben elkészíttette a presbitérium. Gaál Imre feltehetően festetlenül adta át az orgonát, mivel 1888-ban az egyházközség 6 forint 50 krajcárt fizetett az orgonához festékért és munkadíjért.

A karzaton az orgona mellett az iskolás gyermekeknek nem volt ülőhelyük. (Bizony 1905-ben az egyik ifjú még illetlen firkálatokat is tett az orgona oldalára!) A zajongás megszüntetésére 1913. év végén döntött a presbitérium a gyermekek számára készítendő ülőhelyekről az orgonakaron.

Az 1932. évi toronyépítés után 1937-ben nagyszabású templomrenoválás folyt a csabai református templomban. A kőműves, bádogos és asztalos munkák mellett sor került a torony, mennyezet, fal, ajtó és a padok festésére. Ekkor időszerűvé vált a porlepte orgona kitisztíttatása is. Egyúttal Tokaji Nagy Kálmán presbiteri jegyző felpanaszolta, amellyel, hogy „az orgona fújtatója szinte használhatatlan, az orgona csak a gyülekezeti éneklés vezetésére van berendezve, és teljesen alkalmatlan arra, hogy azon énekkari darabot, különösen szóló éneket kísérni lehetne.” A jegyző szükséges látta két halk regiszter beépítését, és több orgonaépítővel tárgyalt is, akik közül az Angster-céget ajánlotta a presbitériumnak. A gyülekezet vezetése is egyetértett az orgona rendbehozatalával és a két új regiszter beépítésével a művészebb színvonal emelése érdekében. Azonban a szerződéshez szükséges látta a költségek legalább felének önkéntes összeadását. Hamarosan Untisz Pálné jelentkezett a lelkipásztornál, hogy kettőszáz pengőt átadjon, amely összeg „az ősei által építtetett orgona renoválási költségeinek alapjául szolgáljon, mivel [az orgonát adományozó] nagybátyja meghagyta, ne hagyják kialudni azt a lángot, amelyet ők gyújtottak.” A lelkész 1938. év elején örömmel számolt be az Angster-féle munkák befejeztéről. Az orgona hangjának megerősödése és gazdagodása az egyéb javítási munkálatokkal 866 pengő 54 fillérbe került.

A pneumatikus vezérlésű Angster-beépítést követő évtizedekben többször került sor sípcserékre, síppótlásokra. Így az Angster-orgonagyár által beépített regiszterek pontos megállapítása a sípok

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

alapos szemrevételezése, összehasonlító elemzése után történhet.

Az aranyozott ornamentikával díszített historizáló orgonaház előtt a mellvédben áll a játszóasztal. A homlokzatban három sípmezőben 5-11-5 síp áll.

Az orgona máig pozitív, azaz pedál nélküli. Az orgonaépítéskor, 1869-ben terv lehetett egy későbbi pedál beépítése, mivel az orgonaházban hátul üresen maradt helyre került 1937-ben az Angster-féle kétregiszteres pót-láda.

A játszóasztalon a regiszterek feliratozása újabb keletű.

A hangterjedelem: C-c³. A szelládán álló sípsorok:

Principal	8'
Oktav	4'
Principal	2'
Quint	1 1/3'
Flauta	4'

Bourdon 8'
Salicional 8' (pótládán)
(egy sor hiány a pótládán)

A szelepszekrényben a tölgyfa szelepek hátul vezetőszegezen vezettek, pulpétaként Gaál Imre szögezett fémlemez épített be. A homlokkal mögé helyezett fa velatúratáblán a húzószálak a fa tengelyekre fémkarokon keresztül illeszkednek.

Az orgonához a szelet a szelláda alá épített éktaposóval ellátott fúvó biztosítja, amelyhez utólag fúvómotort kapcsoltak.

Az orgona Gaál Imre miskolci kézműves orgonakészítő mester kevés orgonáinak az egyike.

Az orgona ma is ellátja a liturgikus eseményeket. Hiteles helyreállítása az anyagi lehetőségek függvénye.

Hajdók Judit

HÍREK

F E L H Í V Á S

MŰEMLEKI VILÁGNAP 2009: „REJTETT KINCSEINK” JEGYÉBEN

Turisztikai akciónap hazánk műemlékeinek népszerűsítésére

a Kulturális Turizmus Évében

Időpontja: 2009. április 18. Szombat

Az UNESCO ICOMOS Szervezetének javaslatára nyilvánították április 18-át Nemzetközi Műemléki Nappá. Először 1984-ben ünnepelték a Műemléki Világnapot.

2009-ben, a Kulturális Turizmus Évében, ezen a jeles napon a Műemlékek Nemzeti Gondnoksága szervezésében országszerte számos műemlék nyitja meg kapuit díjmentesen a látogatók előtt. Az akciónapot a Magyar Turizmus Zrt. -vel együttműködve szeretnénk egy valós turisztikai fogalmat generáló alkalommá tenni.

A Műemlékek Nemzeti Gondnoksága által elindított akciónap célja, hogy a „Rejtett kincseink” mottó jegyében főként olyan műemlékek csatlakozzanak az akciónkhoz és kerüljenek reflektorfénybe, amelyek jelentős műemléki értéket képviselnek, őriznek, ám kevésbé felkapott turisztikai célpontok.

A látnivalók mellett olyan partnereket is keresünk, amelyek csatlakozva az akcióhoz április 17-18-án kedvezményes szállással várják a vendégeket. Fontosnak tartjuk, hogy ne csak szállodák, hanem a falusi turizmussal foglalkozó szállásadók közül is csatlakozzanak az akciónaphoz.

Az akcióban részt vevő műemlékek és szálláshelyek népszerűsítését a Magyar Turizmus Zrt. -vel együttműködve külön kiadványban (EXIT), média megjelenésekben, illetve honlap-adatbázison valósítjuk meg.

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

Kérjük, csatlakozzon
a Műemléki Világnaphoz kapcsolódó
kezdeményezésünkhöz!
Visszajelzését várjuk!

igazgató
sajtófőnök
tel:06-30-537-8631

Kapcsolattartók:
Beregi-Nagy Edit (bereginagy@yahoo.com);
Özvegy Györgyi (gyozvegy@gmail.com)

Műemlékek Nemzeti Gondnoksága
1014 Budapest, Dísz tér 15.
Tel. / Fax: 06-1-202-62-88
mag@mag.hu
www.nemzetimuemlek.hu

Varga Kálmán
Beregi-Nagy Edit

BALSORSÚ MŰEMLEKEKÉRT

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal jótékonyági bálja a hagyományok szerint egy balsorsú műemlék felújítását segíti. A bálozók öt szomorú állapotban lévő műemlék közül választhatták ki február 8-án, melyik kapja ebben az esztendőben a báli bevételt. A legtöbb szavazatot, és egyben a bál bevételét a zoltáni Czirjék-kúria barokk kapuzata kapta

Czirjék-kúria barokk kapuzata (Zoltán)

Utolsó óráit éli a zoltáni Czirjék-kúria kapuzata, mely mostani állapotában is a kúriáiról nevezetes Háromszék egyik legszebb barokk kapuépítménye. Az 1711-ben épült, majd az 1950-es évek elején lebontott zoltáni Czirjék-kúria a barcasági szász építészet egyik legrégebbi tornácmegoldását mutatta: tornácának lefedését a tető oszlopokra támaszkodó túlnyújtásával oldották meg.

Az udvarház „belvilágához” kőből és téglából épült, szekér- és gyalogbejáróból álló fedeles kapuzat

vezetett. Nagykapuját széles vakolatpárkány és a felette álló kétsoros, zsindelyfedésű galambbúg koronázta, a kiskaput kőből és téglából rakott, bájos, barokk vonalvezetésű, volutákkal díszített oromzat hangsúlyozta. A kapunyílást festett kváderkő imitáció vette körül, mely a 18. századi háromszéki kapuzatokon gyakran megjelent. A kiskapu oromzata ma is áll, a nagykapu mára elpusztult elemei Kónya Ádám 1957-es fotója alapján rekonstruálhatók.

A több mint fél évszázada elhanyagolt műemlék kapuzat eddig a háromszéki udvarházak pusztulásának szimbóluma volt. Felújítása új korszakot nyitna a kúriák megmentésében. A báli bevétel fedezheti a kapu dokumentációját, engedélyeztetési terveit, statikai megerősítését, terepmunkáit, kőműves-, ács-, asztalos- és restaurátori(stukkók, párkányzatok, díszítőfestés helyreállítása, rekonstrukciója) munkálatait.

Forrás: www.koh.hu

36 ÚJ VÉDETT RÉGÉSZETI ÉRTÉK

Megjelent az 1/2009. (I. 23.) OKM rendelet, amely 8 kiemelkedő tudományos jelentőségű lelőhelyet kiemelt, további 28 jelentőségű lelőhelyet pedig fokozott besorolással nyilvánított védetté. Két további esetben (Mosonszentmiklós, Zamárdi) a jogszabály több olyan ingatlan vonatkozásában rendelte el a védettség megszüntetését, amelyek megosztások miatt már az érintett lelőhelyek határain kívül jöttek létre, illetve a földben rejlő régészeti értékeket a védetté nyilvánítás óta eredményesen feltárták.

A védetté nyilvánított régészeti értékeket kronológiai sorrendben, az újkőkortól a középkorig:

Háromszoros körárokkaal körülvett újkőkori többretegű (tell) település (kiemelt)

Battonya, Parázs-tanya - Szakálhádi és tiszai kultúra (Kr. e. 6. évezred utolsó harmada - 5. évezred első harmada)

Korai és középső bronzkori magaslati települések, tellek (fokozott)

Salgótarján, Pécskő-szikla - Badeni (késő rézkor), hatvani k., 4. évezred vége - 3. évezred

Aszód/Iklad, Manyik (tell) - Hatvani k., 3. ée. utolsó harmada - 2. ée. eleje

Héhalom, Templomdomb (tell és Árpád-kori templom) - Hatvani k., 3. ée. utolsó harmada - 2. ée. eleje; Kr. u. 12. sz. vége

Kláráfalva, Hajdova (tell) - Perjámosi k., 3. ée. utolsó harmada - 2. ée. Eleje

Felsővadász, Várdomb (tell) - Hatvani, füzesabonyi k., 3. ée. utolsó - 2. ée. 1. harmada

Alsóvadász, Várdomb (tell) - Hatvani, füzesabonyi k., 3. ée. utolsó - 2. ée. 1. harmada

Buják, Tarisznyapart - Hatvani, füzesabonyi k., koszideri időszak, 2. ée. első fele

Edelény, Ludmilla-dűlő - Füzesabonyi k., 2. ée. első harmada

A késő újkőkorbán, valamint a korai és a középső bronzkorbán virágzó többretegű alföldi, illetve észak-magyarországi tell-települések maradványai több méter magas dombokként maradtak az utókorra. A hosszabb ideig folyamatosan lakott tellek impozáns rétegsoraiknak köszönhetően több évszázad

történetét megjelenítő különleges adattárak, a szakirodalomból jól ismert és ásatásokkal is kutatott 6500-7500 éves újkőkori tellek közül a battonyai Parázs-tanya az utolsó, amely még nem állt jogszabályi védelem alatt. A szakálhádi és tiszai kultúrák hasonló emlékei között egyedülálló háromszoros körárok-rendszer még nem bolygatott részét a védési eljárás megindításával sikerült megmenteni a visszafordíthatatlan állapotromlással járó tárcsázástól és talajlazítástól.

A korai és középső bronzkori hatvani és füzesabonyi kultúrák gyakran védősánccal vagy árokkal megerősített telepei a Kárpát-medence Kr. e. 3-2. évezred történetének meghatározó forrásai, de fontosak azok a Magyarországon ritka késő rézkori magaslati telepek is (Kr. e. 4. évezred vége - 3. évezred első harmada), amelyek e rendeletnek köszönhetően mára csaknem mind védetté nyilvánított lelőhelyek

Késő bronzkori - vaskori magaslati települések (kiemelt)

(Késő bronzkor: Kr. e. 15-10. sz; kora vaskor: 9-5. sz; késő vaskor: Kr. e. 4-1. sz.)

Kisterenye, Hársas - Hatvani, füzesabonyi, pilinyi, Kyjatice k., 3. ée. vége - 8. sz.

Szécsény-Benczúrfalva, Major-hegy - Pilinyi, Kyjatice k., 15-8. sz.

Szanda, Várhegy (Bolha-hegy), kiterjesztés - Kyjatice k., 12-8. sz.

Bp. I. Gellért-hegy északi oldala, kiterjesztés, Urnamezős és kelta k., 12-8; 2-1. sz.

Báta, Öreg-hegy - Urnamezős és kelta k., 12-8; 2-1. sz.

Kora vaskori halomsíros temetők, Hallstatt-kultúra (fokozott)

Zalaszántó, Vár-rét, 7-6. sz.

Mosdós, Deák-domb, kiterjesztés, szalacsikai temető nyugati sírcsoportja, feltehetően 7-6. sz.

A késő bronzkorbán és a kora vaskorbán az Észak-magyarországi Pilinyi (Kr. e. 15-13. sz.) és a Kyjatice-kultúra (12-8. sz.), valamint a tiszántúli Gáva és a dunántúli Urnamezős kultúra (12-8. sz.) fémműves

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

központjai egész Közép-Európában egyedülálló gazdasági-társadalmi jelentőséggel bírtak. Középhegységeink erdővel borított területein gyakran több méter magas, legalább 3000 éves sáncokkal körülvett, 5-től 100 hektár nagyságot is elérő magaslati települések rejtőznek. A térség késő bronzkori „regionális” központjai közül a legjelentősebbek – nemzetközi jelentőségükre való tekintettel - kiemelt védelmet kaptak.

A Dunántúlon az Urnamezős kultúrát követő keleti Hallstatt-kultúra idején továbbélő késő bronzkori telepek közelében nagy méretű sírhalmokból álló temetők jelentek meg (Kr. e. 7. sz.). A már védettség alatt álló zalaszántói Tátika, valamint a Nagyberki-szalacscai szőlőhegy sáncokkal védelt központjaihoz tartozó kora vaskori halomsírcsoportok védetté nyilvánításával a Dunántúl szinte csaknem valamennyi szakirodalomból ismert, ásatással megkutatott halomsíros temetője védetté vált.

A Kr. e. 3-2. században, a késő vaskori kelták idején meginduló, de még az 1. század vége előtt megszakadó városiasodási folyamat eredményeképpen újra benépesülnek a megtelepedésre alkalmas fennsíkok. A bátai Öreg-hegy és a felette húzódó fennsík a közelből előkerült „bátai” vadkanszobrocska miatt nevezetes, míg a késő bronzkori eredetű, majd a Kr. e. 2-1. században újra virágkorát élő Gellért-hegyi magaslati telep déli oldalának 1991 óta fennálló védettsége immár az északi oldalra is kiterjed. A parkerdőben – a Citadella előtti kilátóhelyektől néhány méterre északra – még mindig jól látszik a kelta korban többször átépített sánc, rekonstrukciós makettje a Citadellában berendezett kiállításon látható.

Római villa és sírkamra (kiemelt)

Kemenesszentpéter, Dombi-dűlő, 2. sz.

Római kori kelta őslakosság halomsíros temetkezései, Kr. u. 2-3. sz. (fokozott)

Alsóbogát, Csalános

Kemenesszentpéter, Pagony

Pördefölde, Nagyerdő

Somogyaszaló, Deseda-erdő

Somogyjád, Apánkai-erdő (és késő rézkori magaslati telep, Badeni k., 4. ée vége)

Somogyvár, Bréza-erdő

Magyarország védett régészeti lelőhelyei között az őskori halomsírokkal és a többi lelőhely-típussal (erődökkel, várakkal, telepekkel, villákkal) összehasonlítva számarányukban alulreprezentáltak voltak a római kori halomsírok, pedig ezek a Dunántúl Kr. u. 2-3. századi történetének különleges régészeti forrásai, ráadásul a késő rézkori kurgánokhoz és a kora vaskori halomsírokhoz képest viszonylag kis méreteik miatt gyakran jobban ki vannak téve a pusztulás veszélyének. Mivel a dunántúli római kori halmos temetők többségében a temetkezés(ek) nem a halom közepén, hanem a széléhez közelebb, valamelyik negyedben található(k), még a középső, legmagasabb részükön rablóásatással, vagy részleges régészeti feltárással bolygatott halmok is tartalmazhatnak érintetlen temetkezés(ek)e)t, amelyek indokolttá teszik fokozott régészeti védelmüket. Későbbi kutatásuk a sírokba temetkező „benszülött” kelta közösségek társadalmi viszonyainak és kapcsolatrendszerének jobb megismerése szempontjából lényeges. Kiemelt besorolással került védelem alá a nemzetközi hírű Kemenesszentpéter, Dombi-dűlő 1. számú halomsírjának előfolyosós sírkamrája a dongaboltozat indításáig álló felmenő falaival, amely – 2006 óta műemléki védettségre is felterjesztve – esővel, faggyal, széllel dacolva várja a szakszerű konzerválás befejezését.

Római erődök és egyéb létesítmények (fokozott)

Paks-Dunakömlőd, Lussonium katonai tábor és település - 1. sz. közepe - 5. sz. eleje

Babarc, Szabad-földek, villagazdaság épületei - 1. sz. második fele - 5. sz. első harmada

Bakonya, Csucsai-dűlő, villagazdaság és vízvezeték forrásfoglalata - 2-4. sz.

Székesfehérvár, Kőrakás-major, „pátkai” völgyzárógát, kiterjesztés - 2-4. sz. (?)

Esztergom/Pilismarót - Hideglelős-kereszt, magaslati erőd - 4. sz.

Kisoroszi, Pásztor-kert, őrtorony - 4. sz. utolsó harmada

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

Szentendre, Dera-patak torkolata, kikötőerőd – 4. sz. utolsó harmada (371-373 k.)

Tahitótfalu, Balhavár, kikötőerőd – 4. sz. utolsó harmada (371-373 k.)

A világörökségi listára javasolt római katonai létesítmények többsége már korábban is védett volt. Az egy központi toronyból és két saroktoronyból álló ún. nógrádverőcei típusú kikötőerődök, amelyek a birodalomban a kutatás jelenlegi állása szerint a legnagyobb számban a valeriai ripa-szakaszról ismertek és I. Valentinianus császár uralkodása idején létesültek, a késő római hadtörténet különleges forrásai. A topográfiailag azonosítható, nem víz alatt található kikötőerődök közül (Szob, Dunakeszi, Dunafalva, Szigetmonostor, Szentendre, Tahitótfalu, Verőce) mára valamennyi objektum védetté nyilvánítása befejeződött.

2009 januárjáig Lussonium volt az egyetlen római katonai tábor Magyarországon, amely még nem állt jogszabályi védelem alatt. Védelem alá került a világörökséggé nyilvánított késő római temetőjéről ismert Sopianae territoriumához tartozó két kiemelkedő tudományos jelentőségű villagazdaság (Babarc és Bakonya), valamint a római (és középkori?) műszaki építészet fontos emléke, a falkutatások híján mindmáig számos rejtélyt őrző monumentális „pátkai” kőgát teljes nyomvonala.

Középkori lelőhelyek (Zirc kiemelt, a többi fokozott)
Zirc, ciszterci apátság – 1182-1543

Báta, Klastrom-hegy, bencés apátság – 11. sz. vége - 1539

Nagyatád, Bodvica, faluhely és rotunda – 13. sz. - 1575
Hosszúhetény/Pécsvárad, Zengővár, 13. sz. második fele
Sátoraljaújhely, Várhegy, Újhely (Patak) vára, 13. sz. közepe – 1537

A középkori Magyarország kiemelkedő gazdaság- és kultúrtörténeti központjainak számító kolostorok közül az elmúlt évek eredményes régészeti kutatásainak köszönhetően nemcsak a III. Béla alapította zirci ciszterci apátság, hanem a Szent László király által alapított bátai bencés apátság teljes jelenleg ismert területe védett lett.

A Nagyatád melletti Bodvica középkori falu különleges rotundája, a földszáncal körülvett kőlakótornyos, éveken keresztül súlyosan veszélyeztetett Zengővár a régészeti kutatások nyomán révén. A védési eljárás megindítása után megkezdődött a változatos történetű sátoraljaújhelyi vár régészeti kutatása. Öt felsorolt középkori emlékünk közül négy a török korban elpusztult, föld alatt rejtőzködő történeti, régészeti, művészettörténeti értékeik felkutatása, számba vétele csak további kutatások során lehetséges.

N.L.

Forrás: www.koh.hu

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

VILÁGÖRÖKSÉGI ÁLLAPOTJELENTÉSEK

Az UNESCO Világörökség Bizottsága 2008 júliusában a kanadai Québecben tartott 32. ülésén tárgyalta az Andrássy úti világörökségi helyszín, s védőzónája, a Belső- Erzsébetváros kérdését. Felkérte Magyarországot, mint Részes Államot, hogy 2009. február elsejéig tegyen részletes jelentést a terület városrendezési helyzetéről és az érvényben lévő megőrzési lépésekről. A Világörökség Bizottság ugyanazon ülésén megőrzési állapotjelentést kért a Részes Államtól Tokaj Történelmi Borvidék Kultúrtájáról is.

A Tokaj Történelmi Borvidék Kultúrtáj Megőrzési Állapotjelentés leírja, hogy világörökség helyszín kiemelkedő egyetemes értékeinek megőrzése szempontjából a Szerencs város területén tervezett, nemzetközi szinten is szokatlanul nagy szalmazüzelésű erőmű beruházás számos, részben az

adott világörökségi helyszínen túlmutató problémát vetett fel. A Világörökség Bizottságnak 2008 januárjában adott magyar jelentés vállalásának megfelelően elkészült az a célzott komplex világörökségi hatástanulmány, amely három szempontból – károsanyag kibocsátás, forgalmi terhelés, vizuális hatás -, valamint a hatástanulmány által felszínre hozott további két szempontból - a közegészségügyi szempontok és a felszínborítások változása – vizsgálta a tervezett erőmű lehetséges hatásait. S ezek tekintetében fogalmazta meg konklúzióját, amelyben megvalósíthatósági feltételeket és ajánlásokat tesz a szerencsi szalmazüzelésű erőművel kapcsolatban.

Forrás: www.koh.hu

UNESCO Courier - a víz alatti kulturális örökség védelméről

Az UNESCO Courier magazin 2009/1. számát a víz alatti kulturális örökség védelmének szentelték. (UNESCO)

Az UNESCO Courier magazin 2009. évi első száma különszámként a víz alatti kulturális örökség védelmével foglalkozik. Hárommilliónál több hajóroncs, és több száz barlang, város és épület fekszik ma az óceánok mélyén Földünkön. A Courier különszáma arra keresi a választ, hogy ezeket az értékeket hogyan lehetne bemutatni a nagyközönségnek.

Az újság megjelentetése kapcsolódik a víz alatti kulturális örökség védelméről szóló UNESCO

egyezmény 2009-es hatályba lépéséhez, és a tagállamok ezzel kapcsolatos első találkozáshoz, amelyet 2009. március 26-án és 27-én rendeznek meg az UNESCO párizsi központjában. Az UNESCO-egyezmény célja, hogy hatékony védelmet nyújtson többek között az elsüllyedt hajóroncsoknak. A megállapodás alapján kötelezővé teszik a víz alatti kulturális örökség védelmét, és tilos lesz ezen örökség kereskedelmi célú felhasználása.

Forrás: www.kulturpont.hu

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

RUSZISZTIKAI MÓDSZERTANI KABINET ÉS KÖNYVTÁR MEGNYITÓ

2009. febr. 25-én, szerdán 12.30-kor kerül sor a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár megnyitójára. A megnyíló új Ruszisztikai Módszertani Könyvtár és Kabinet felavatása és a Ruszisztikai Központ Orosz Negyed című új tájékoztató magazinjának megjelenése alkalmából sajtótájékoztatót tartanak, melynek témája lesz többek között a tetőpontjára érkezett oktatásdiplomáciai csúcsszezon az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. 2009. telén és tavaszán ugyanis új elemekkel bővül az ELTE nemzetközi kapcsolatrendszere: a magyar-orosz kooperáció keretein belül kétoldalú megállapodások megkötésére került és kerül sor a legnagyobb orosz egyetemekkel, a moszkvai Állami Bölcsészegyetemmel (RGGU), a Moszkvai Állami Nemzetközi Kapcsolatok Egyetemével (MGIMO), a jekatyerinburgi és pétervári egyetemekkel. Már folynak a közös projektek, csereprogramok; a végső cél a közös oktatási formák kidolgozása és közös diplomák kiadása. A Ruszisztikai Módszertani Könyvtár és Kabinet a legújabb technikával és modell-könyvtárral felszerelt oktató és kutató-kabinet, amely az orosz állami alapítvány, a Russzkij Mir támogatásával és hálózatában jött létre. „Ez lesz az első központunk Közép-Európában” – emeli ki az alapítvány igazgatója, Vjacseszlav Nyikonov – , célja az, hogy népszerűsítse az orosz nyelvet és kultúrát a világban; ahogyan ezt társaink, a Goethe Intézet, a Konfucius Intézet teszi”. Az orosz avantgárd formavilágát idéző design szerint készült XXI. századi, világszínvonalú könyv- és média-tárat kínál: audiovizuális hordozókból összeállított tára és szakkönyvtára a naprakész anyagot biztosít mind az

orosztanuláshoz, mind az orosz kultúra és történelem kutatásában való elinduláshoz. Ugyanakkor az ELTE Ruszisztikai Központja (teljes nevén: Ruszisztikai Kutatási és Módszertani Központ) most egy hűján húsz éves, melynek a rendszerváltás és az utóbbi két évtized „ellenszelében” sikerült megőriznie a ruszista szakmát, és sikerül egyre nagyobb számban új híveket szerezni ennek a kultúrának. „Az orosz nyelvet tanulók és az orosz stúdiumok iránt érdeklődők száma olyan ütemben nő, hogy nem is tudunk minden érdeklődőt fogadni” – jelzi Szvák Gyula professzor, a Ruszisztikai Központ vezetője, aki szerint a magyar ruszisztika mai reneszánszának kulcsa az, hogy „nem változó politikai rendszerekhez, hanem a korszakokon átívelő orosz kultúrához kötődik”. Ehhez kapcsolódóan Orosz Negyed címmel szakmai tájékoztató magazint alapított az ELTE Ruszisztikai Központja, amely a budapesti bölcsészkaron folyó Oroszország-kutatások eredményeinek, művelőinek és eseményeinek bemutatása mellett azt tűzte célul, hogy hozzájáruljon a magyar köztudatban élő orosz-mítoszok eloszlításához. Az *Orosz Negyed* első számában ezen kívül olvashatnak Szilágyi Ákostól „a távolodva közeledő Oroszország magyar fenomenjáról”, Krausz Tamás Lenin-könyvéről, Sz. Bíró Zoltán Oroszország-könyvéről, arról, hogy mit csináltak a magyar professzorok Hanti-Manszijszkban és Esterházy Péter Szibériában, sőt beiratkozhatnak Irina Oszipova új nyelv-kurzusára is.

Forrás: www.mta.hu

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

AKTUÁLIS RENDEZVÉNYEK, KONFERENCIÁK

MŰEMLEKI BESZÉLGETÉSEK

Előadások a sokszínű örökségvédelemről

Meghívó

A Herman Ottó Tudományos Egyesület
és
a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Észak-
magyarországi Irodája

a következő rendezvényt ajánlja Ön és Barátai szíves
figyelmébe:

2009. március 19.

Viszlai József:

Városépítészeti kérdések Miskolcon

Időpont: Előadásaink minden alkalommal du. 16.00.-
kor kezdődnek.

Helyszín: Herman Ottó Múzeum Kiállítási épülete,
(Miskolc, Papszer 1.)

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A Herman Ottó Tudományos Közhasznú Egyesület
és a Tájházzövetség

MEGHÍVJA

**Észak-magyarországi Regionális
Tájház-találkozó**

rendezvényére

Helyszín: Mezőkövesd

Időpont: 2009. március 27.

9.45

Megnyitó. **Szablyár Péter** (Tájházzövetség elnöke)

10.00

A népi épületek fenntartásának lehetőségei a helyi
közösségek segítségével. **Nyitrai Ákos** (építész,
Falufejlesztési Társaság)

10.30

Hogyan tovább? A néprajzi muzeológia szempontjai a
tájházak kapcsán. **Tóth Arnold** (muzeológus)

11.00

A Palóc Út Egyesület bemutatása. **Bózvári József** (Palóc
Út Egyesület)

11.30 Kávészünet

11.45

Magángyűjteményből idegenforgalmi attrakció, a
miskolci Lézerpont Látványtára. **Barna György**
(Miskolci Lézerpont Látványtár, igazgató)

12.15

Pályázati lehetőségek. **Dobák Judit** (NORDA)

12.45

A helyreállított népi műemlékek megmaradásának
lehetőségei. **Dobó Ágota** (Műemlékek Nemzeti
Gondnoksága, építész, igazgató-helyettes)

13.15 Ebéd szünet

14.14 Kirándulás: *Tard - Cserépváralja*

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

Ahogy a korábbi években is, most is lehetőség van menüt (620.-Ft) rendelni.

Amennyiben érdeklí rendezvényünk, kérjük, a menü igénylésével együtt, jelentkezzen rendezvényünkre az alábbi elérhetőségek egyikén:

- ◆ Email: h.o.t.e.@freemail.hu
- ◆ Levelezési cím: 3501 Miskolc, Pf. 585
- ◆ Telefon: 70/953-6599 (Hajdú Ildikó)

ŐSKOROS KUTATÓK 6. ÖSSZEJÖVETELE

Szervező: a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat és a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága.

Helyszín: Kőszeg, Jurisics Vár, lovagterem; Szombathely, Savaria Múzeum,

Időpont: 2009. március 19 – 21. (csütörtök – szombat)

A konferencia **témája:**

Nyersanyagok és kereskedelem

Kedves Kollégák!

Az idei konferenciára olyan nagy az érdeklődés, hogy akár négy naposra is tervezhetnénk, de ezt nem tettük meg a költségek emelkedését elkerülendő.

Az előzetesen meghirdetett határidőig 41 előadással jelentkeztek az érdeklődők, ezért fájdalommal, de vissza kell utasítanunk a következőkben érkező előadás anyagokat. További jelentkezéseket poszterrel és részvételi szándékkal még várunk. A tervezett előadások listáját honlapunkról (www.kosz.gov.hu) érhetik el.

Kérjük azokat, akik előadással jelentkeztek, hogy annak rövid összefoglalóját (max. 2.500 n) e-mailban küldjék el legkésőbb március 8-ig, hogy a konferenciára megjelenő, tervezett **resume-füzetben** szerepelhessen. Valamint, hogy az előadásokhoz milyen technikai feltételre van szükségük.

Mivel eddig még nem sikerült külön összeget elkülöníteni, illetve pályázatot nyerni erre a célra, ezért a konferencia részvétel (ez ideig) önköltséges.

Szállás költség 3100 és 4000 forint, 2-4 ágyas szobák, reggelivel. A szállásokat előre lefoglaljuk, ezért

szükségünk van minden információra ki, mit, hol, esetleg kivel szeretne együtt lakni a konferencia alatt. Ha valaki a távolság, utazás miatt korábban érkezik, vagy később távozik, kérjük azt is jelezzétek, jelezzék. Ha egyetemi hallgatók, diákok, olcsóbb kollégiumi szállást szeretnének kérésre további információt küldünk.

Az **étkezések** előre látható költségei: 1000-1400 Ft/alkalom (ez egy vacsorát és két ebédet jelent, a fogadáson mindenki a vendégünk).

Kisebbségi technikai problémák miatt, létrehoztunk egy külön, csak a konferenciához kötődő címet: oskoros6@gmail.com. A továbbiakban erről a címről küldjük a leveleket, és ide várjuk a válaszokat.

A konferenciára való jelentkezés végső határideje, hiszen a szállás-étkezés stb. rendelést le kell zárnunk: **február 15.**

További információkat küldünk a 3. körlevélben március első hetében.

Farkas Csilla
régész

Ilon Gábor
projektvezető régész

(A helyszínét tekintve régióinktól oly távol eső konferencia felhívását azért adjuk közre Hírlevelünkben, mert annak várható programjában számos, területünk régészetével, leleteivel (is) foglalkozó előadást találhat az érdeklődő. A részletes programot ill. a jelentkezési lapot a KÖSZ honlapján érhetik el az alábbi címen:

<http://www.kosz.gov.hu/hun/news-oskoros-kutatok-6-talalkozoja.html>

A Szerk.)

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2008. február

A Szlovák Intézet igazgatója, a Szlovák
Műemlékvédelmi Hivatal igazgatónöje és a
magyarországi Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
elnöke
tisztelttel meghívja
2009. január 15-étől megtekinthető

Középkori kolostorok és sorsuk Szlovákiában c. kiállításra

Forgatókönyv:
Alexander Balega, Juraj Gembický

Képek és grafikai elrendezés:
Slavo Haľama

Helyszín: Szlovák Intézet,
1088 Budapest, Rákóczi út 15.

A kiállítás 26 panelen mutatja be szövegekben és képekben a mai Szlovákia területén 1010-től 1526-ig épült, több mint 100 kolostor sorsát, alapításuktól fogva a jelenkorig, az egyes szerzetesrendek és helységek elhelyezkedése szerint.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉS A MISKOLCI GALÉRIA KIÁLLÍTÁSAI

Március 5-április 11.

Lena Leskova kassai képzőművész Kozmikus színház című kiállítása

A művésznő által készített nagy méretű gömbök egyfajta mítikus születési aktusként emelkednek ki az alkotó gondolatából. Önreflexív diskurzusként az alkotói folyamatot kísérik meg a dimenzióváltásokon keresztül modellezni – amint egy egyszerű geometriai, de szimbolikusan telített forma a materializálódás kérdéseibe vezet be a látogatót.

Március 26-április 11.

3 Artists from P. - Tohl- Cywicki- Cieszyński

A három dél-lengyelországi (Przemyśl és Gorlice városából) képzőművész kiállításának megnyitóját a Magyar-Lengyel Barátság Napjára időzítettük. A Miskolci Galéria nemzetközi képzőművészeti kapcsolatainak fontos állomása a három jelentős lengyel képzőművész első bemutatkozása. A kiállításon résztvevő művészek:

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

Zdzisław Tohl – szobrászművész, a Gorlicei Kortárs Művészeti Galéria igazgatója

Janusz Cywicki – képzőművész, a Przemysli Kortárs Művészeti Galéria igazgatója

Andrzej Cieszyński – festőművész, a Przemysli Kortárs Művészeti Galéria munkatársa

Ugyanakkor a művek közvetlensége, intimitása a néző személyes tapasztalatát és érintettségét hívják elő, így az értelmezés és megértés öröme adott.

Február 20-március 21.

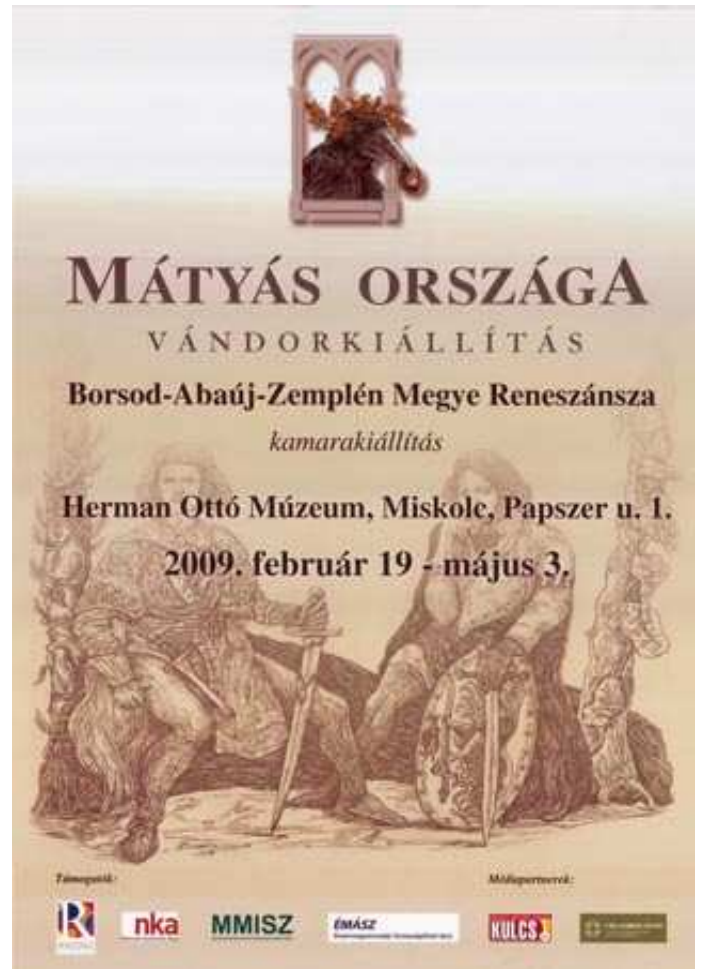
Miskolci Kortárs Művészeti Intézet

Tandem - Kortárs művészek kapcsolatban

Tandem... két tagú csapat, és valami, amit együtt csinálnak.

A tandem biciklizés, ugrás és repülés mellett, egy kiállítás erejéig bevezetjük a tandem művészet fogalmát. A kiállításon olyan műveket mutatunk be, amelyek két személy szoros kapcsolatának, és közös munkájának eredményei, legyen szó nagyon közeli intim viszonyról, vagy inspiráló munkakapcsolatról.

A klasszikus, „művész és múzsa” passzív viszonya helyett ezekben a művekben az aktivitás, a kooperáció és a részvétel áll a középpontban. Mondhatjuk kapcsolatok által meghatározott műveket ezek, és ebben az értelemben bizonyos kortárs alkotói stratégiákra, szemléletmódokra világítanak rá.

KÖNYVAJÁNLÓ

MIROSLAV PAČEK – MARTIN BÓNA

ENCIKLOPÉDIA SLOVENSKÝCH HRADOV (A SZLOVÁK VÁRAK ENCIKLOPÉDIÁJA)

Slovart, 2007, 392.

A várak, kastélyok, a különböző erődítmények, de még az egyes várak megmaradt romjai is kedvelt turista látványosságok a 21. században, kiváltképp, ha olyan szemetgyönyörködtető tájakon fekszenek, mint a mai Szlovákia területe. Természetesen eredetileg mégsem a táj vadregényes szépsége miatt építették ezekre a helyekre a középkori erődítményeket, hanem főleg védelmi funkcióból, s csak másodsorban szolgáltak az urak és uralkodók lakóhelyeül, ami kiderül a várak eredeti építészeti elrendezéséből. Az uralkodónak és a várakat építtető főuraknak sokáig megfelelő védelmet és otthont nyújtottak, a középkorban de még gyakran a kora újkorban sem gondoltak arra, hogy esetleg áttegyék székhelyüket egy ennél is kényelmesebb lakóhelyre (kastélyba vagy kúriába), ahonnan könnyebben tudták volna irányítani az uradalmukat, igaz már a korai várépítés időszakában a főurak helyett is ezt a munkát az erre kijelölt tisztviselők végezték. Az eredetileg fából vagy földből készült erődök erősebb anyagból történő átépítése már sok helyen a kora középkorban elkezdődött, ellenben nagyon sok helyütt a földvárak helyén nem építettek kőépítményeket, ezért eltűntek, sokuknak még írott forrása sem maradt.

A cseh kiadásban készült Szlovák várak enciklopédiája című kötet összegyűjtötte a fellelhető várak, várakból átalakított kastélyok, a még fellelhető várromok helyeit, sőt igyekszik bemutatni azokat a területeket is, ahol egykor várak állottak, mára azonban már nem maradt nyomuk, esetleg emlékhelyek, domborművek őrzik emlékét annak, hogy valaha azon a területen erődítmény, uradalom állott. A kötet célja az enciklopédikus leírás szabályainak betartásával bemutatást nyújtani azokról a várakról, amelyek az érett és a késő középkorban keletkeztek. A kötet tehát nem foglalkozik a kisebb várak, várkastélyok és kastélyok történeti bemutatásával, csupán a védelmi funkciót

ellátó építményekkel, a szerzők tollából mégsem derül ki egyértelműen az, hogy milyen elvek szerint választották ki azokat a várakat és középkori erődítményeket, amelyek enciklopedikus közlése helyet kapott a kötetben. A kötet végén megtalálható néhány vitás várrom, vagy ma már nem létező vár helye, ezek azért nem kerültek be a kötetbe mert – bár a kötetben szereplő kritériumoknak megfelelnek – nem sokáig álltak fenn, adataik hiányosak, nem léteznek, esetleg pontos lokalitásukat sem tudjuk elhelyezni, ellenben mégsem teljesen érthető, hogy néhány várromot, vagy várhelyet miért nem közöl a kötet (pl.: Királyhelmece, Serke).

Az enciklopédiában az egyes várak rövid leírásánál helyet kaptak a fellelhető szakirodalmak, a már korábban a helyiséggel, a várral, vagy az erődítménnyel foglalkozó történetírók tollából, külön alfejezetként a kötetben a szlovákiai várak rövid historiográfiai áttekintését is megtaláljuk. A magyar írók műveivel és a kevésbé ismert monográfusok, helyi levéltárosok neveit is megismerhetjük, bár néha kissé zavaróan hat Mednyánszky Alajos (vagy, ahogyan ő írta keresztnévét Aloyz, esetleg Alois) nevét Medňanský-nak olvasni, vagy a Széchy család nevét fonetikus átírásban Séči-nek látni. Egy 2007-ben kiadott kötetben teljes mértékben megengedhető a fonetikus átírata az egyes neveknek, de már minimum követelményként megjelenik a legalább két, de nem egy esetben akár három nyelvű névleírás is, kiváltképpen, ha egy szerző nevét a főszövegben fonetikusán írjuk, a bibliográfiában pedig már magyar, vagy német helyesírásnak megfelelően utalunk vissza ugyanarra a személyre, szerzőre, történetíróra.

A kötet színvonalát dicséri a részletes historiográfiai és történeti áttekintése a középkori várak kialakulásának, nagyon sok információt nyújt építészettörténeti szempontból is, megismertette

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

néhány várépítészeti típust, külön kiemelve azoknak jellegzetes vonásait, amelyeket részletes illusztrációval, fényképpel igyekeznek még érthetőbbé tenni. Az egyes várak, átalakított erődítmények rövid leírásánál találunk kevésbé ismert újkori ábrázolásokat, modern légi felvételeket, rekonstrukciókat, sőt 18. és 19. századi illusztrációkat, rajzokat, skicceket is. A magyarországi középkori várak építészeti fejlődését és sajátosságainak kiemelését végigkísérve egy részletesebb fejezetet találunk az érett és késő középkor várépítészetének tipikus magyar vonásairól, az ispán irányítása alatt álló királyi várak építészetéről és azok funkcióiról, illetve arról, hogy hogyan különböztek a nemesi várak építészetétől, a belső várak mely részein alakították ki a lakóhelyeket és hol voltak a védelmileg kulcsfontosságú bástyák. A késő középkor időszakában a várak sűrűsége és mennyisége már megfelelő volt, ezért Zsigmond uralma alatt az új várak építése minimálisra csökkent, ezzel szemben nagyon sok várat újjáépítettek és

bővítettek a kor hadi, harcászati és a középkor végén már egyre előtérbe kerülő reprezentációs követelményeknek megfelelően.

A várak iránti feléledt érdeklődés érdekes módon nem a romantika időszakában keresendő, hanem később, a realizmus történeti érdeklődésében. A történetírók és a történelem évszázadaival foglalkozók többsége felfedezte a várak történeti, építészeti és műemléki értékét, igyekeztek felkutatni fellelhető írott és régészeti forrásokat és a még fennmaradt információkból rekonstruálni azok eredeti állapotát és funkcióját. Az enciklopédia nemcsak ezeket a kutatásokat próbálja röviden bemutatni, hanem útmutatóul, segítségül szolgál a modern várépítészeti kutatások számára is.

Kómióves Tibor

PÁLYÁZATOK

A HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG 2009. ÉVI ÉPÍTÉSZETI NÍVÓDÍJ PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium Építésügyi és Építészeti Főosztálya - az 1997. évi LXXVIII. törvény 50.§-ának (1) bekezdés e) és h) pontjában és az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól szóló 66/1999. (VIII. 13.) FVM rendeletben foglaltak alapján - az építészeti örökség helyi védelme területén a példaszerű helyreállítások elismerése céljából építészeti nívódíj pályázatot hirdet. A pályázat lebonyolításával a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaságot bízta meg.

A nívódíjat megvalósult alkotások nyerhetik el. A pályázat nyilvános.

A nívódíjra pályázni lehet az ország területén lévő, önkormányzati rendelettel a helyi védelem körébe vont elemekkel, melyek jelentős építészeti értéket képviselnek, és helyreállításuk, bemutatásuk példaszerű színvonalon, értéknövelő módon valósult meg.

A pályázat célja:

Az építészeti nívódíj pályázat célja, hogy segítségével feltárjuk, értékeljük és közvéleményünk a helyi védelemben részesített értékes történeti emlékek megőrzésével, helyreállításával elért kiemelkedő építészeti és mérnöki teljesítményeket. További célja a pályázatnak, hogy széles körben hasznosítható javaslatokat adjon az egyedi tájérték, a településkép, a településkarakter, az értékes épületegyüttes, épület, képzőművészeti alkotás, stb. szakszerű megőrzéséhez.

Pályázati feltételek:

Pályázatot nyújthat be minden olyan személy, aki a felújítás megvalósításában felelős építészként, vagy táj- és kertépítész tervezőként, ill. restaurátorként, generálkivitelezőként, vagy tulajdonosként (önkormányzat és civil szervezet is lehet) közreműködött, és a pályázati kiírás feltételeit magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

A pályázatra 2009. január 1. előtt igazoltan megvalósult alkotásokkal, épületek esetében e dátum előtti jogerős használatbavételi engedéllyel rendelkező pályaművekkel lehet jelentkezni.

Nem lehet pályázni, ha a tervezéssel kapcsolatban szerzői jogi, etikai vita, vagy építésrendészeti eljárás áll fenn, erről a pályázónak nyilatkoznia kell. A pályázatokhoz ajánlott csatolni az állami főépítész értékelő véleményét, amely a pályázat mellékletét képezi.

Díjazásban az építtetők, tervezők és kivitelezők részesülnek.

Nem pályázhatnak az országos műemléki védeltséget élvező épületek, objektumok.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázók nyilatkozatát arról, hogy valamennyien hozzájárulnak a pályázaton való részvételhez, és – a Bíráló Bizottság ilyen igénye esetén - lehetővé teszik az épület megtekintését. Nyilatkozniuk kell továbbá a pályázóknak arról is, hogy díjazás vagy elismerés esetén a nyereség összegét milyen százalékos megosztásban kérik a díjazásban részesülőktől, valamint, hogy hozzájárulnak a nyertes pályamű terveinek és fényképeinek közzétételéhez.

A pályázók pályázatuk benyújtásával elfogadják a Pályázati Felhívásban foglalt feltételeket, és alávetik magukat a Bíráló Bizottság döntésének.

A pályázati felhívást az Építésügyi Szemle, az Önkormányzati Tájékoztató és az Építész Közlöny is közzéteszi, de hozzáférhető a www.nfgm.gov.hu és a www.vati.hu honlapon is, letölthető formában. **A pályázati kiírás és jelentkezési lap (adatlap) 2009. január 20-tól díjmentesen szerezhető be a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság Dokumentációs Központ, Szolgáltatási Osztálynál. Cím: 1111 Budapest, Budafoki út 59.**

További információ kérhető: **Bánóné Nyékhelyi Mária** szakmai titkártól a

Maria.Nyekhelyi.Banone@meh.gov.hu e-mail címen, illetve Bódyné Máthé Ildikótól: tel.: 279-2613, vagy e-mailen: ibody@vati.hu

A pályázatok benyújtása:

1.) A pályázatot a mellékelt, pontosan kitöltött adatlapok felhasználásával, a felhívásban ajánlott és kötelező dokumentumok csatolásával, A/4 formátumú csomagolásban, az alábbi címre kell benyújtani:

VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

1111 Budapest, Budafoki út 59.

Információs Szolgáltatási Iroda, Bódyné Máthé Ildikó részére

2.) A pályázatok benyújtásának határideje: 2009. március 10.

A pályázatot postán kell benyújtani, benyújtásának időpontja a postabélyegző kelte. Egy postai csomagban csak egy pályázat nyújtható be.

3.) A beküldött pályázati anyagok hiánypótlására nincs lehetőség.

A pályázati anyag tartalma:

A pályázati anyag a megértéshez és a bemutatáshoz szükséges mennyiségű és léptékű dokumentumokból áll. Fontos, hogy a felújítás előtti és az azt követő állapot jól dokumentált legyen, tehát szükségesek a felmérési és a tervezett állapot terveit, vizsgálati, diagnosztikai anyagait, fényképeit, a helyreállítás szakszerűségét, hitelességét rögzítő dokumentumokat benyújtani a pályázathoz. (Épületek esetében az építési engedélyezési terv szintű megjelenítés ajánlott.)

Kötelezően benyújtandó munkarészek:

a két, kiíráshoz mellékelt, kitöltött adatlap

az építészeti örökség helyi védelmét biztosító jogszabály jegyző által hitelesített másolata

2009. január 1. előtti használatbavételi engedélyről szóló határozat

az eredeti és a megvalósult állapotot ábrázoló tervek és fotók /digitális fotók CD mellékleten/

térkép, helyszínrajz a területről

Ajánlott: az állami főépítész értékelő véleménye

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél

2009. február

A pályázatok elbírálása:

A pályázatokat a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM) Építésügyi és Építészeti Főosztály vezetője által felkért Bizottság bírálja el, amely a benyújtási határidőt követő 90 napon belül hozza meg döntését.

A Bíráló Bizottság tagjai: az NFGM Építésügyi és Építészeti Főosztálya, az Oktatási és Kulturális Minisztérium Kulturális Örökségvédelmi Hivatala, a

Magyar Építész Kamara, a Magyar Építőművész Szövetség, valamint az Önkormányzatok Szövetsége delegált képviselői. A döntésről a pályázók a döntést követő 20 munkanapon belül írásban értesítést kapnak. A benyújtott pályázati anyag díjazására a legmagasabb pályadíj 1,5 millió, a legalacsonyabb 300.000.- forint. A díjak átadására és a díjazásban vagy elismerésben részesített épületek bemutatására ünnepélyes keretek között kerül sor.

IMPRESSZUM

Észak-magyarországi kulturális és műemléki hírlevél.

A Herman Ottó Tudományos Egyesület és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Észak-magyarországi Irodájának értesítője. Megjelenik havonta, csak digitális formában.

Szerkesztők: Hajdú Ildikó (hil.di@freemail.hu) és Paszternák István (istvan.paszternak@koh.hu)

Postacímünk 3530 Miskolc, Rákóczi utca 11. Tel./fax: +36 46 508-927 (KÖH).

A szerkesztőség nem feltétlenül ért egyet a Hírlevélben megjelenített valamennyi véleménnyel, nézettel. A Hír-levél változatlan formában szabadon sokszorosítható, továbbküldhető. Képeink, szövegeink felhasználása a forrás megjelölésével lehetséges. (Forrás nélkül megjelent képeink az Internetről származnak.)

Hírlevelünk korábbi számai letölthetők a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal honlapjáról a <http://www.koh.hu/index.php? mp=nyitolarp& amp=MSKHIRL> címen. A Hírlevél ingyenes, megrendelni, vagy a megrendelést lemondani egy, a szerkesztőknek küldött e-maillal lehet. A megrendelők e-mail címeit a Szerkesztőség semmilyen formában nem használja fel és nem adja tovább. Híreink részben a Kultur Pont aktuális hírleveléből származnak. Látogassa meg partnerünk honlapját a www.kulturpont.hu címen!

A kép Kulturális Örökségvédelmi Hivatal honlapján található (www.koh7.hermuz.hu)